هەڵبژاردنی فەرەنسا، دەنگی نا بەدژی راسیزم سەرکەوت

عەبدوڵا مەحمود

دەورەی دووەمی هەڵبژاردنەکانی سەرۆکایەتی فەرەنسا بە دەرچوونی ئیمانوێل ماکرۆن، کۆتایی هات. دەرچوونی ئیمانوێل لەم هەڵبژاردنەدا، بەمانای سەرکەوتنی کاندیکی باش بەسەر یەکێکی خراپدا نییە، وە بەمانای سەرکەوتنی چەپ و بەسەر راستدا لێک نادرێتەوە. دەرنەچوونی راستی پەرگیر و ڕوهەڵماراوی فاشیست لە فەرەنسا و لە جێگایدا دەرچوونی لیبرال و راستێکی نەرمی شاراوە تا ئەو ئاستەی نەیارەکانی بەچەپ ناوزەندی بکەن ناتوانێت هیچ ئومیدێکی باشی بە هاوڵاتیانی فەرەنسا لەسەر هەڵبهینجرێت. ئەوەی لەو پرۆسەیدا و لەم هەڵبژاردنەدا جێگای لێرامان و هەڵوەستەیە، مامەڵە و دیدی هاوڵاتیانی فەرەنسایە. خەڵکی فەرەنسا لەدۆخێکدا چوونە بەردەم سندوقەکانی دەنگدان، کە کەشی زاڵ بەسەر کۆمەڵگای ئەم سەردەمەدا، سەر راستکرانەوەی راسیزم و فاشیزم و پەرەگرتنی دوبارەی بزوتنەوە و ڕەوتە راستەکان و زاڵکردنی کەشی راسیستییە بەسەر کۆمەڵگادا. پۆستمۆدێرنیزم کە پایەکی بەهێزی راسیزم خوڵقێنی ئەم سەردەمەیە، هاوکات پایەکی بەهێزی سەرهەڵدانی داعشیزم و ڕەوت گەلی ئیسلامی نامۆن بەئینسان. ئەم ڕەوتە ئیسلامیانە نەک هەر بیانو پاساو دەبەخشنە راسیزم، بەڵکو بەکردەوە کۆمەك دەکەن بە راسیزم.

بەیێ مەدی دژە پەنابەری، دژە خاریجی، پێداگرتنەوە لەسەر مەزنەتی ناسنامەی میللی ونەتەوەیی و ئیتنیکی، گەرانەوە بە رابردووی بێ پەنابەری، کەشی زاڵی دنیای ژێر سایەی نیزامی سەرمایەداری ئەم چەرخەیە. چەرخی بەیەکدادانی تیرۆریزمی دەوڵەتی و نێودەوڵەتی لەگەڵ تیرۆریزمی ئیسلامی و ڕەوتەکانی بە پشتیوانی ئاشکرای خودی دەوڵەت و تیرۆریزمی دەوڵەتی، یەکێک لە ترسناکترین دۆخەکانی کۆمەڵگەی ئەم سەردەمەیە بەسەر ئینسان و مافە جیهانداگرەکانی ئینسان و پێوانەو مافە فەردی و مەدەنیەکان. لە دەی هەلومەرجێکی ئاوادا، چاوخشاندن بەسەر هەڵبژاردنەکانی فەرەنساندا و ئاکامێک کە بەدوای خۆیدا هێنای راستیەکی گرنگ و پڕ بەها نیشان دەدات. هاوڵاتیانی فەرەنسا بە دەنگ نەدانیان بە راستی پەرگیرو ئاشکراو بێپەردە، نایەکی گەورەیان وت، بەراسیزم و کەشی زاڵی راستی لە

دنیایی ئەم سەردەمەدا.

بەداربوونەوەیەکی ئاشکرای کۆمەڵگای فەرەنسایان، بە دنیای ئەم سەردەمە راگەیاندا. ئەمەش ئاکامی ئەوەیە کە زوربەی زۆری خەڵکی فەرەنسا، نەک نەبوونەتە قوربانی کەشی راسیزمی دنیا کە ترامپ و تیز مەی و… لەخۆی هێنایە دەرەوە، بەڵکو کاردانەوەیەکی ئاشکرایان بەروویدا نیشاندا. دیارە هێشتا ناکرێت مەترسی راست و مەترسی زاڵبوونی زیاتری راسیزم، نادیدە بگیرێت، بەڵام ناشکرێت ئەم دەنگی نایەی هاوڵاتیانی فەرەنسا بە دژی راسیزم و کەشی راسیستیدا، نادیدە و کەم بایەخ بخوێندرێتەوە. ئیمانوێل ماکرۆن بۆیە دەنگی هێنا، چونکە راسیزمی فەرمی و بانگەشەی فەرمی راسیستی وەڵامی نای وەرگرتەوە. بانگەشەکانی ئیمانوێل، بە بێیەکسان چاو تەماشاکردنی هاوڵاتیان.

پاشەکەوتی ٦٠ ملیارد یۆرۆیی و گەرانەوەی بۆ خەزێنەی دەوڵەت. هێشتنەوەی فەرەنسا لە ناو یەکێتی ئەوروپا، بەڵێن دان بە زامنکردنی هەلی کار بۆ ئۆردوی بێکاران، پێداگرتنەوە لەسەر درێژەدان بەجەنگی دژە تیرۆر… لەگەڵ ئەوەدا بە کاریگەر نەبوون لەسەر ئاکامی هەڵبژاردنەکە، بەڵام هێشتا هەموو ئەوانە لەچاو بەداربوونەوەی هاوڵاتیان فەرەنسا، بەرامبەر بە مەترسییەکانی راسیزم، زۆر لەخوارترن. لەدوای کارەساتی ١١ سەبتەمبەری ٢٠١١ وە، فەرەنسا لە ئەوروپادا گەورەترین قوربانی دەستی تیرۆریزمی ئیسلامییە. خوێن لەوکۆمەڵگەیە دەچۆرێت و ترس لە کردەوەی تیرۆریستی ساڵێک زیاترە باری نائاسایی داسەپاندووە. خەڵکی فەرەنسا لەم دەنگدانەدا، نەبوونەتە قوربانی بە گوێ و بە چاو لە ململانێی نێوان باڵەکانی بۆرژوازی فەرەنسیدا. نەبوونە خۆراکی رووتی کایەکی دیموکراسی بۆرژوازی بەتەنها، بەڵکو بە رەتکرنەوەی راسیزمێکی هەوسار پچڕاو پەیامێکی تریان دا بە گوێچکەی کۆمەڵگای ئینسانی ئەم سەردەمەدا. پەیامی پێداگرتنەوە لەسەر بەها ئینسانییەکان، مافی هاوڵاتی بوون. ئەمەش لەدەی هەلومەرجی ئێستادا، وەکو سەرکەوتنی بەرەی وێڵی ئینسان بەدوای ئازادی و مافی هاوڵاتی بوون و پێداگرتنەوە لەسەر مافە جیهانداگرەکانی ئینسان، کە بەرهەمی خەباتی خودی ئینسانە هوشیارو خەباتگێرەکانە، دەکرێت لێی بڕوانرێت.

با بیهێنینە بەرچاو، ئەگەر لە جێگای ئیمانوێل، مارین لوپان لەم هەڵبژاردنەدا دەرچوایە چ مەترسییەک پێشبینی دەکرا بۆ فەرەنساو هاوڵاتیانی و بە تەواوی ئەوروپاش؟ دیارە دۆخەکە بەتەواوی

ئاڵوگۆری بەسەردا دەهات. لەلایەکەوە مەدی راسیستی و دژی خاریجی و پەنابەری رەوتی روولەهەڵکشانی خێرای دەبری، هەروەها دەبووە بلوکێکی بەهێز لەناودەی ئەوروپادا لەگەڵ هاوتاکەی لە بەریتانیادا، کە بێپەردە نوینەرایەتی راسیزمیان دەکرد و هەرەشەی دەرچوونی فەرەنساش لە یەکێتی ئەوروپا، بەرجەستەتر دەبوو. هەموو ئەمانە پێشبینی ئاڵوگۆری گەورەی لە ئەوروپادا، بەدوای خۆیدا کێش دەکرد. وەڵامی خەڵکی فەرەنسا بە نا وتن بە مارین لوپان، نا وتن بوو بەو ئاڵوگۆرەی کە بەزیانی خەڵکی فەرەنساو تەواوی ئەوروپادا، دەشکایەوە. بۆیە دەتوانین بڵێین، سەرکەوتن لە هەڵبژاردنی سەرۆکایەتی فەرەنسادا دەنگی نای خەڵک بوو بە راسیزم و ئالوگۆرێکی تێکاندەر نەک سەرکەوتنی ئیمانوێل.

دیارە هەڵبژاردن، لە ژێر سایەی نیزامی دیلیهێنەری سەرمایەداریدا، هەرگیز چاوەروانی ئاڵوگۆری بنەرەتی و بەرجەستەی بە قازانجی خەڵکی کرێکار لێ چاوەروان ناکرێت. ئاڵوگۆری بنەرەتی بەندە بە هاتنەمەیدانی چینی کرێکار و جەماوەری رێکخراو لە حزبی چینی کرێکارو رێکخراوە جەماوەری و رادیکاڵ و پیشەیی و جەماوەرییەکانی خۆیاندا و لەژێر ئاڵا و ئاسۆی سوسیالیزمی کرێکاریدا، بەدژی سەرجەم باڵ و بزوتنەوەی بۆرژوازی و نیزامی سەرمایەداری. زەمینەی عەینی بۆ کارێکی ئاوا و دەستبردن بۆ شۆرشی جەماوەری لە خوارەوە لە فەرەنسادا ئامادەیی هەیە. ئەوە نەبەردەکە سەرباری دواکەوتنی دەشێت فەرەنسا پێشەنگی لە دەی ئەوروپادا بگرێتەوە دەست.
ئەو کاتە دنیای شارستانی شایستەی هەڵبژارنێکی راستەقینە دەبێت، کە جەماوەری کرێکاری و بەرهەمهێنی ئەم کۆمەڵگایە، بە بەرپاکردنی شۆرش، دەستیان بۆ بردووە…

ناوەراستی ئایار ٢٠١٧
عەبدوڵا مەحمود
www.abdulammahmud.com

تێبینی: ئەم بابەتە لە بۆپێشەوەی ژمارە ٤ بەرواری ١٥ ئایاردا بڵاوکراوەتەوە…www.bopeshawa.net